

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม ในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์และแบบทดสอบ มารดาที่มีบุตรอายุ 5 เดือน - 1 ปี จำนวน 240 คน ได้ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ได้ผลที่จะนำเสนอ คือ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายได้ อาชีพ ที่ตั้งบ้านเรือน ระดับการศึกษา และความรู้ด้านโภชนาการ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม สาเหตุการไม่ใช้ปลาเป็นอาหารเสริม และลักษณะการเลี้ยงทารกด้วยอาหารเสริมของมารดา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายได้ อาชีพ ที่ตั้งบ้านเรือน ระดับการศึกษา และความรู้ด้านโภชนาการ ตามตาราง 6

ตาราง 6 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ อาชีพ ที่ตั้งบ้านเรือน
ระดับการศึกษา และความรู้ด้านโภชนาการ

สถานภาพ		ความถี่	ร้อยละ
1. รายได้ (ต่อเดือน)	ต่ำกว่า 4,000 บาท	199	82.9
	4,000 ขึ้นไป	41	17.7
2. อาชีพของครอบครัว	รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ	15	6.3
	รับจ้าง	52	21.7
	ทำไร่นา	22	9.2
	ค้าขาย	34	14.2
	ประมง	117	48.8
3. ที่ตั้งบ้านเรือน	ที่ชุมชน	122	50.8
	ที่ริมทะเล	81	33.8
	ที่ดอน	37	15.4
4. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	182	75.8
	มัธยมศึกษาขึ้นไป	58	24.2

ตาราง 6 (ต่อ)

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
5. ความรู้ด้านโภชนาการ		
ความรู้ด้านโภชนาการสูง	144	60
ความรู้ด้านโภชนาการต่ำ	96	40
6. การเลี้ยงทารกด้วยปลา เป็นอาหารเสริม		
ไม่ถูกตามระยะเวลา	166	69.16
ถูกวิธีตามระยะเวลา	74	30.83
7. สาเหตุของการไม่เลี้ยงทารก ด้วยปลาเป็นอาหารเสริม		
ญาติมีอิทธิพล	125	75.30
มีความเชื่อไม่ถูกต้อง	41	24.69
8. การให้อาหารเสริมตามความนิยม		
ทำเอง	60	25
ซื้อของสำเร็จรูป		
ตามโฆษณา	180	75

ตาราง 6 (ต่อ)

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
9. การเลี้ยงทารกด้วยปลาถูกต้อง		
ตามระยะเวลา		
ทุกสัปดาห์	10	13.51
วันเว้นวัน	46	62.16
ทุกวัน	18	24.32

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

จำนวนมารดาผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 240 คน เป็นผู้มียาได้ต่ำกว่า 4,000 บาทจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 สูงกว่า 4,000 บาทขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ตามลำดับ

สำหรับอาชีพของครอบครัว ซึ่งเป็นรายได้ส่วนใหญ่ มีอาชีพประมง 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีอาชีพรับจ้าง 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.7 มีอาชีพค้าขาย 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.2 มีอาชีพทำไร่นา 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.2 และรับราชการ 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

ที่ตั้งบ้านเรือนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตั้งบ้านเรือนเขตชุมชน จำนวน 122 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.8 ที่ริมทะเล 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.8 และที่ดอน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.4

ระดับการศึกษาของมารดา มีระดับประถมศึกษา จำนวน 182 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.8 และระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป จำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.2

ความรู้ด้านโภชนาการของมารดา มีความรู้ต่ำกว่า 10 คะแนน จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 60 และมีคะแนน 10 คะแนนขึ้นไป จำนวน 96 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 และคะแนนความรู้เฉลี่ยของมารดา = 9.83 คะแนน

การเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม การเลี้ยงทารกไม่ถูกต้องตามระยะ 166 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.16 การเลี้ยงทารกถูกต้องตามระยะ จำนวน 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.83

ญาติมีอิทธิพลในการเลี้ยงดูทารกในรายที่ไม่ใช้ปลาเป็นอาหารเสริม และมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง จำนวน 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.30

การให้อาหารเสริมตามความนิยม ตามการโฆษณา เป็นผลิตภัณฑ์จากแป้ง น้ำตาล จำนวน 180 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 และทำจากอาหารเสริมให้บุตรรับประทานเอง จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 25

การเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม ที่ปฏิบัติเป็นประจำถูกต้องตามระยะเวลา ถูกต้องตามปริมาณ ทุกสัปดาห์ จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.51 ให้อาหารทุกวัน จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.16 และให้ทุกวัน จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.32

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม

ข้อมูลพื้นฐานของมารดา จำแนกตามรายได้ อาชีพ ที่ตั้งบ้านเรือน การศึกษา และความรู้ด้านโภชนาการ ลักษณะการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ถูกต้องตามระยะเวลา และไม่ถูกต้องตามระยะเวลา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏผลตามตารางที่ 1-11 ดังนี้

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมกับรายได้

ตัวแปร	การเลี้ยงทารกด้วยปลา		การเลี้ยงทารกด้วยปลา		รวม
	ถูกต้องตามระยะเวลา	ร้อยละ	ไม่ถูกต้องตามระยะเวลา	ร้อยละ	
รายได้สูง	27	65.7	14	34.1	41
รายได้ต่ำ	47	23.6	152	76.4	199
รวม	74	30.8	166	69.2	240

$$\chi^2 = 28.436 \quad , \quad P < .0001$$

$$C = .33 \quad , \quad C_{max} = .707$$

ตาราง 7 แสดงว่าระดับรายได้กับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0001 และมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ ($C = .33$) โดยที่กลุ่มรายได้สูง มีการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมถูกต้องตามระยะเวลา มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำ

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมกับอาชีพ

ตัวแปร	การเลี้ยงทารกด้วยปลา		การเลี้ยงทารกด้วยปลา		รวม
	ถูกต้องตามระยะเวลา	ร้อยละ	ไม่ถูกต้องตามระยะเวลา	ร้อยละ	
ค้าขาย	17	50	17	50	34
รับจ้าง	16	30.8	36	69.2	52
เกษตรกร	5	22.7	17	77.3	22
รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ	12	80	3	20	15
ประมง	24	20.5	94	79.5	117
รวม	74	30.8	166	69.2	240

$$\chi^2 = 29.381 \quad , \quad P < .0001$$

$$C = .33 \quad , \quad C_{max} = .894$$

ตาราง 8 แสดงว่าอาชีพของครอบครัวกับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00001 และมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ ($C = .33$) โดยที่กลุ่มอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และค้าขาย มีการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมถูกต้องตามระยะเวลา มากกว่ากลุ่มอาชีพ รับจ้าง เกษตรกร และประมง

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมกับที่ตั้งบ้านเรือน

ตัวแปร	การเลี้ยงทารกด้วยปลา		การเลี้ยงทารกด้วยปลา		รวม
	ถูกต้องตามระยะเวลา	ร้อยละ	ไม่ถูกต้องตามระยะเวลา	ร้อยละ	
ที่ชุมชน	40	32.8	82	67.2	122
ที่ริมทะเล	26	32.1	55	67.9	81
ที่ค่อน	8	21.6	29	78.4	37
รวม	74	30.8	166	69.2	240

$$\chi^2 = 1.751, P > .05$$

$$C = .09, C_{max} = .816$$

ตาราง 9 แสดงว่าที่ตั้งบ้านเรือนกับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือไม่ว่าจะอยู่ในที่ชุมชน ที่ริมทะเล หรือที่ค่อน ต่างก็เลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมไม่ต่างกัน

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมกับระดับการศึกษา

การเลี้ยง ตัว แปร	การเลี้ยง		การเลี้ยง		รวม	
	ทารกด้วย ปลา	ถูกต้องตามระยะ เวลา	ร้อยละ	ไม่ถูกต้องตามระยะ เวลา		ร้อยละ
การศึกษาสูง		42	72.4	16	27.6	58
การศึกษาต่ำ		32	17.6	150	82.4	182
รวม		74	30.8	166	69.2	240

$$\chi^2 = 62.005 , P < .0001$$

$$C = .45 , C_{max} = .707$$

ตาราง 10 แสดงว่าระดับการศึกษากับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0001 และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($C = .45$) โดยที่กลุ่มการศึกษาสูง มีการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมถูกต้องตามระยะเวลา มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาต่ำ

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมกับระดับความรู้ด้านโภชนาการ

การเลี้ยง ตัว แปร	ทารกด้วย ปลา		ถูกต้องตามระยะ ร้อยละ		ไม่ถูกต้องตามระยะ ร้อยละ		รวม
			เวลา	เวลา	เวลา	เวลา	
ความรู้ด้าน							
	โภชนาการสูง		50	52.1	46	47.9	96
ความรู้ด้าน							
	โภชนาการต่ำ		24	16.7	120	83.3	144
รวม			74	30.8	166	69.2	240

$$\chi^2 = 33.878 \quad , \quad P < .00001$$

$$C = .35 \quad , \quad C_{max} = .707$$

ตาราง 11 แสดงว่าระดับความรู้ด้านโภชนาการกับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0001 และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($C = .35$) โดยที่กลุ่มที่มีความรู้ด้านโภชนาการสูง มีการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมถูกต้องตามระยะเวลา มากกว่ากลุ่มที่มีความรู้ด้านโภชนาการต่ำ

3. การเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม

จากการสัมภาษณ์ปลายเปิด พบว่า

3.1 ญาติมีอิทธิพลในการเลี้ยงดูทารก ในรายที่ไม่ใช้ปลาเป็นอาหารเสริม อยู่ในระดับสูง ซึ่งการเลี้ยงดูทารกต้องพึ่งพาอาศัยญาติพี่น้อง และต้องยึดถือคำสอนของผู้ใหญ่ จึงทำให้ต้องปฏิบัติตามเพื่อมิให้เกิดปัญหา และมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง เช่น กินปลาแล้วเป็นพยาธิ เป็นตาลขโมย แผลพุพอง และปลามีคุณค่าอาหารน้อย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 24.59

3.2 ลักษณะการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริม มีการให้วันเว้นวัน อยู่ในระดับสูงจำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.16 และสามารถให้ทุกวัน จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.32 และสามารถให้ได้ทุกสัปดาห์ จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.51 เป็นเพราะว่ามีปลาเป็นอาหารอยู่แล้ว และมีข้อจำกัดอื่น เช่น กลัวก้างติดคอ กรรมวิธีการทำอาหารไม่สะดวก ปลาไม่สด ฯลฯ

3.3 ในการให้อาหารเสริมทารก มารดาให้ความสำคัญกับอาหารสำเร็จรูปตามโฆษณามากขึ้น เช่น ซีรีแล็ค เนสตั้ม ตลอดจนอาหารประเภทแป้ง น้ำตาล ที่สามารถซื้อหาได้ จำนวน 180 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 เป็นเพราะว่ามารดาต้องประกอบอาชีพ ให้ผู้อื่นดูแล และเชื่อตามโฆษณาซึ่งมารดาที่เห็นความสำคัญ และประกอบอาหารให้ทารกเองมีเพียง 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 25